

WILBUR & DAVID CHURCHILL SMITH WSOY

Suomentanut NINA MÄKI-KIHNIÄ

SODAN PERINTÖ

A vintage four-engine propeller aircraft is shown from a low angle, taking off from a runway. The sun is low on the horizon, creating a dramatic orange and yellow glow. The runway has a white dashed line down the center. In the background, there are mountains and some buildings.

»TÄYNNÄ KIIHKOA, HERMOJARAASTAVAA
JÄNNITYSTÄ JA ARKIPÄIVÄN DRAAMAA.»

— Lancashire Post

WILBUR SMITH
& DAVID CHURCHILL
SODAN PERINTÖ

SUOMENTANUT NINA MÄKI-KIHNIÄ

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Kirjassa on lainaukset seuraavista runoista:
s. 75: John Gillespie Magee, »High Flight»,
suom. Alice Martin ja Nina Mäki-Kihniä
s. 422: Joseph Rudyard Kipling, »The Female of the Species»,
suom. Alice Martin ja Nina Mäki-Kihniä

Englanninkielinen alkuteos
Legacy of War

Legacy of War © Orion Mintaka 2021
Originally published in the English language as LEGACY OF WAR by Zaffre,
an imprint of Bonnier Books UK

The moral rights of the author have been asserted.

SUOMENKIELINEN LAITOS © NINA MÄKI-KIHNIÄ JA WSOY 2023

ISBN 978-951-0-47970-4

PAINETTU EU:SSA

*Omistan tämän kirjan vaimolleni Nisolle.
Siitä päivästä lähtien, kun tapasimme,
hän on ollut jatkuva ja väkevä inspiraationi,
kannustanut minua epäroïdissäni ja ylistänyt minua onnistuessani.
En todellakaan tiedä, mitä tekisin, ellei hän olisi vierelläni.
Toivon ja rukoilen, ettei sitä päivää koskaan tule.
Rakastan ja jumaloin sinua, paras tyttöni,
eivätkä sanat voi ilmaista, kuinka paljon.*

KENIA, KESÄKUU 1951

Hylätty lähetyskappeli loimusi risukimpuista kyhättyjen, savua-
vien soihtujen valossa. Kungu Kabaya katseli lattialla lojuvan
vuohenruhon yli miehiä, naisia ja lapsia, jotka seurasivat
tapahtumia pelokkaina ja odottavalla kannalla.

Paikalla oli noin kuusikymmentä kikujumiestä ja -naista – *squat-
tereita*, kuten valkoiset tilalliset kutsuivat mustia maatyöläisiään. Oli
yhden tekevää, kuinka uutterasti squatter työskenteli, kuinka kauan
hän, hänen isänsä tai jopa hänen isoisänsä oli elänyt maatilalla tai
kuinka taidokkaasti perhe oli rakentanut itselleen asumuksen: he
elivät maatilalla vain tilanomistajan siunauksella, ja kuka tahansa
saatettiin karkottaa milloin tahansa, eikä päätöksestä voinut valittaa.

Kabaya kääntyi katsomaan toista, parinkymmenen miehen ja
naisen ryhmää, joka oli valittu osallistumaan illan seremoniaan, ja
nyökkäsi ensimmäiselle jonossa. Poika oli kaitaluinen laiheliini, ei
kahdeksaatoista vanhempi. Nuoren miehen uholla hän oli tarjoutu-
nut ensimmäiseksi valanvannojaksi. Nyt päätöksen vakavuus alkoi
kuitenkin valjeta hänelle, ja rohkeus muuttui peloksi ja hermostu-
neisuudeksi.

Kabaya tuli lähemmäs ja laski käsivartensa isällisesti hänen olalleen.

»Älä pelkää», Kabaya sanoi niin hiljaa, että vain nuorukainen kuuli
sen. »Sinä pystyt siihen kyllä. Todista kaikille, että olet mies.»

Viisi miestä, jotka Kabaya oli käskenyt avukseen seremoniaan, vilkaisivat toisiaan, ja kun nuorukainen ryhdistäytyi jälleen itsevarmana, he nyökkäilivät ja hymyilivät hyväksyvästi. Miehet olivat palvelleet Kabayan kanssa Kuninkaan afrikkalaisissa KAR-joukoissa eli brittien siirtomaarykmentissä toisessa maailmansodassa, ensin Etiopiassa Mussolinin Italian-joukkoja vastaan, sitten Burmassa japanilaisia vastaan. Niiden viiden vuoden aikana Kabaya oli ylennetty nopeasti sotamiehestä komppanian upseeriksi. Jokaisella miehellä oli omakohtaista kokemusta siitä, että hän sanoi juuri oikeat sanat, jotka auttoivat sinnittelemään vaikeina aikoina, tai muulla tavoin valoi rohkeutta, kun taistelu oli kiivaimmillaan.

Kun Kabaya ja miehet sitten palasivat Itä-Afrikkaan, heille selvisi, etteivät he olleet asepalveluksellaan ansainneet sen enempää ihmisoikeuksia kuin säällistä työpaikkaakaan, ja he olivat turvautuneet rikollisuuteen. Heidän jenginsä oli vain yksi monista, joita syntyi Kenian pääkaupungin Nairobin liepeille kohonneisiin tiiviisiin hökkelilyliin, mutta siitä tuli nopeasti vaikutusvaltaisin. Gangstereista kapinalliseksi kääntyneet miehet olivat yhä uskollisia Kabayalle. Heidän johtajansa oli nero mieheksi, olipa hän sotilas, rikollinen tai terroristi.

Kabaya peräytyi askelen verran jättäen nuorukaisen yksin keskelle lattiaa. Samalla hänen ykkösmiehensä Wilson Gitiri kyykistyi vuohen viereen ja asetti nuorukaisen oikean käden ulottuville julman terävän, pitkäteräisen pangaveitsen, joka kuului kaikkien Kabayan miesten varustukseen.

Kabaya oli pitkä, komea ja karismaattinen mies. Hän oli erittäin älykäs ja voitti ihmiset puolelleen järjen ja viehätysvoiman lisäksi pelolla. Wilson Gitiri puolestaan oli pahansuopuuden ruumiillistuma. Hän oli johtajaansa lyhyempi mutta ruumiinrakenteeltaan vahva kuin härkä. Kasvoja kirjoivat paksut arvet. Silmät olivat sirrillä, niin kuin hän olisi koko ajan tähynnyt vaaraa. Patukoiksi palmikoidut hiukset hän oli kasannut harjamaiseksi keoksi, joka nousi takaraivolta otsalle asti kuin sotilaan suikka. Hänen läsnäolonsa tarkoitus oli pelkästään herättää pelkoa.

Vuohen pään vieressä oli savikannu, kolhiintunut tinamalja ja

köydenpätkä. Gitiri lorautti tummaa, sakeaa nestettä kannusta kuppiin ja pani molemmat astiat takaisin lattialle.

Vain hetkeä aiemmin Gitiri oli irrottanut vuohelta koiven yhdellä panganiskulla. Hän oli nylkenyt katkaistun raajan, veistellyt lihat luista ja pilkkonut raa'an lihan kahdeksikymmeneksi palaksi, jotka hän oli kerännyt puukulhuon. Tämäkin astia oli lattialla ruhon vieressä.

Kabaya vilkaisi Gitiriä varmistuakseen, että tämä oli valmis. Gitiri nyökkäsi.

Kabaya sanoi: »Toista minun perässäni... Puhun totta ja vannon Jumalan ja tämän yhtenäisen liikkeen edessä...»

»Puhun totta ja vannon Jumalan ja tämän yhtenäisen liikkeen edessä», vastasi nuorukainen kuin seurakuntalainen papin käskystä.

Kabayan puhe oli valan alku, ja nuori mies toisti myös seuraavat säkeet:

*Vannon, että taistelen tämän maan puolesta
Puolesta Kirinyagan maan, jota me olemme viljelleet
Maan, jonka eurooppalaiset valtasivat
Ja jos epäonnistun
Koitukoon tämä vala surmakseni...*

Vieressä seisova Gitiri kannatteli toisessa kädessään tinamaljaa ja toisessa puukulhoa. Hän ojensi kulhoa Kabayalle, joka otti raa'an, verisen lihapalan ja tarjosi sen nuorelle miehelle samalla lausuen: »Koitukoon tämä liha surmakseni...»

Nuorukainen epäroï ja vilkuili tämän tästä Gitiriä, ikään kuin ei olisi uskaltanut laskea miestä pois silmistään. Kabaya mulkaisi häntä tulisemmin, vaativammin tällä kertaa. Nuorukainen otti lihapalan ja toisti: »Koitukoon tämä liha surmakseni», ja pani sen suuhunsa. Hän puraisi kahdesti, irvisti ja pakotti palan kurkusta alas yhdellä nielaisulla.

Gitiri ojensi tinamaljaa. Kabaya otti sen ja sanoi: »Koitukoon tämä veri surmakseni...»

Nuori mies toisti sanat ja otti maljasta verihuikan.

Muut kikujut salissa seurasivat kunnioittavasti mutta kauhistuneen lumoutuneina, kun heidän kulttuurinsa kaksi erillistä säiettä punottiin yhdeksi, toisiaan tukevaksi kudelmaksi.

Juhlavat verivalat olivat jo pitkään olleet keskeisiä kikujujen elämässä, mutta aiemmin niitä olivat tehneet vain heimonvanhimmat silloin, kun heidät vihittiin arvostettuihin heimoneuvostoihin. Viimeisen seitsemänkymmenen vuoden aikana heidät oli käännytetty kristinuskoon, ja he tunsivat Pyhän ehtoollisen riitin: Kristuksen veren ja lihan, joita symboloivat viini ja öylätti. Nyt meneillään oleva ehtoollinen oli synkempi, syvällisempi, afrikkalaisempi. Se puhutteli heidän olevaisuutensa ydintä ja jokainen pikkulapsesta harmaahapsiseen isovanhempaan tiesi, että näissä oloissa vannottu vala oli pyhä ja rikkomaton.

Kabaya lausui valan viimeiset säkeet, ja nuori mies toisti hänen perässään...

Vannon, etten anna valkoisten miesten hallita maatamme ikuisesti

Vannon, että taistelen kuolemaan asti vapauttaakseni meidän

maamme

Vannon, että ennemmin kuolen kuin kavallan tämän liikkeen

eurooppalaisille

Jumala olkoon todistajani.

Kabayalta luvan saatuaan nuorukainen palasi omiensa pariin. Muut nuoret virnuilivat hänelle ja osoittivat suosiotaan. Hän itse ei ilakoinut. Hän oli katsonut Kabayaa suoraan silmiin ja ymmärtänyt, että äskeinen lupaus oli tappavan tosi. Hän eläisi vain niin kauan kuin pitäisi sanansa.

Yksi toisensa jälkeen kikujut vannoivat valan, jotkut innostuneina mutta useimmat siksi, etteivät kerta kaikkiaan olisi uskaltaneet kieltäytyä. Kun valantekijöitä oli jäljellä enää viisi miestä ja naista, Kabaya osoitti keski-iän jo ylittänyttä miestä ja sanoi: »Sinä seuraavaksi. Mikä sinun nimesi on?»

»Joseph Rumruti», mies sanoi.

Rumruti ei ollut pitkä mies eikä vahvarakenteinenkaan. Hänellä oli hoikat, luisevat raajat ja pieni pömppövatsa. Päänahka oli lähes kalju ja parta harmaantunut. Nimensä hän lausui arasti, niin kuin olisi pyydellyt anteeksi olemassaoloaan.

»Minä olen hänen vaimonsa, Mary Rumruti», sanoi nainen hänen vieressään.

Miehensä tavoin hänkin vaikutti nöyrältä ja alistuvalta.

Kabaya nauraa hyrähti. »Kappas vain, Maria ja Joosef. Onko poikanne Jeesus-lapsi täällä tänään?»

Johtajan sutkautus nauratti sivummalla olevia miehiä.

»Ei, meillä ei ole poikaa», Joseph sanoi. »Herra ei katsonut aiheelliseksi siunata meitä lapsilla.»

»Aha», Kabaya murautti. »Joseph... Mary... on teidän vuoronne vanhoa pyhä vala. Toistakaa perässäni –»

»Ei», Joseph sanoi yhtä vaisusti kuin kaiken muunkin.

Saliin laskeutui jännittynyt, pelokas hiljaisuus.

»Kuulinko oikein, sanoitko ei?» Kabaya kysyi.

»Niin se on», Joseph vastasi. »En voi vanhoa sinun valaasi, sillä olen jo Jumalan katseen alla kirkossa antanut sanani, etten ole missään tekemissä sinun, kapinallistesi enkä muidenkaan kaltaistesi miesten kanssa.»

»Nainen», Kabaya sanoi ja käänsi katseensa Maryyn. »Käske miestäsi vannomaan vala. Käske häntä tai minä pakotan hänet vannomaan.»

Mary pudisti päätään. »En voi. Olen antanut saman vakuutuksen kuin hän.»

Kabaya astui aivan Josephin eteen osoittaakseen suuruutensa ja mahtinsa, ja sivistyneen ulkokuoren rakoillessa alta paljastui kylmäsydäminen soturi. Leveät hartiat pullistuivat khakipaidan alla, ja kumpikin nyrkkiin puristettu käsi näytti pajavasaran päältä. Silmät leiskuivat tuuheiden kulmakarvojen alla.

»Vanno vala.» Kabaya puhui yhtä hiljaa kuin Joseph, mutta hänen ääntään väritti hyytävä pohjavire.

Joseph ei kyennyt katsomaan Kabayaa silmiin. Hän piti päänsä painuksissa ja vapisi kauttaaltaan pelosta.

»Ei», hän toisti. »En voi rikkoa lupaustani Jumalalle.»

»Et ole ensimmäinen, joka uhmaa minua», Kabaya sanoi. »Loppujen lopuksi joka ikinen vannoo valan, ja niin sinäkin teet.»

»En vannoo.»

Tunnelma salissa kiristyi entisestään. Joku miehistä huusi: »Vanno vala, Joseph! Luojan tähden, vannoo!»

»Usko ystävääsi», Kabaya sanoi. »Hänen sanoissaan on viisauden siemen.»

Vain Josephia lähinnä olevat kuulivat hänen vastauksensa: »En vannoo.»

Kabaya kuuli sen.

»Jo riittää typeryydet», hän sanoi. »Panen sinut vannomaan.»

Gitirille hän sanoi: »Köysi.»

Gitiri käveli kuolleen vuohen luo. Laski tinamaljan ja kulhon lattialle. Poimi köyden. Hitaasti ja harkitusti, aivan kuin nämäkin olisivat valaseremonian juhlallisia vaiheita.

Hän sitoi köyteen hirttosilmukan, jonka solmuun jäi reilun puolen metrin häntä, ja kääntyi katsomaan Kabayaa.

Kabaya nyökkäsi.

Gitiri pujotti hirttosilmukan Josephin kaulaan. Hän kiristi sitä, kunnes se asettui napakasti Josephin kurkkua vasten, ja sitten hän astui miehen taakse köydenhäntä kädessään.

»Viimeinen tilaisuus», Kabaya sanoi. »Vannotko valan?»

Joseph pudisti päätään.

Kabaya sanoi Marylle: »Vanno vala, niin säästän sinut.»

Mary ryhdistäytyi, röyhisti rintaansa ja kohotti katseensa Kabayan kasvoihin ja ilmoitti: »En.»

Kabaya pudisti päätään ja kohautti harteitaan niin kuin ei olisi halunnut ryhtyä tällaiseen, mutta hänelle ei jätetty vaihtoehtoa. Hän nyökkäsi Gitirille.

Gitiri kiristi hirttosilmukkaa Josephin kaulan ympärillä. Hänen ilmeestään ei voinut päätellä mitään hänen mielenliikkeistään.

Josephin alkoi olla vaikea hengittää.

»Katso minua», Mary sanoi ja mies käänsi kuuliaisesti katseensa häneen.

»Näin ei tarvitse tapahtua», Kabaya sanoi. »Voitte lähteä täältä vapaina. Kunhan vannotte.»

Joseph ei vastannut.

Gitiri kiristeli hirttosilmukkaa hitaasti, niin että se alkoi vähä vähältä rusementa Josephin kurkkua.

Kabaya vilkaisi miehiinsä, valitsi heistä kolme sormella osoittaen ja nyökkäsi Maryn suuntaan. He saartoivat naisen viidakkoveitsiään heilutellen.

Kaksi jäljellä olevaa apuria, ne kivääriä kantavat, käänsivät aseet kohti väkijoukkoa, joka kavahti taaksepäin lähetysaseman seinustalle.

»Ellet pelasta itseäsi, pelasta edes hänet», Kabaya sanoi Josephille.

»Älä tee sitä!» Mary huudahti. Hän alkoi lausua psalmin 23 sanoja. *»Vaikka minä vaeltaisin pimeässä laaksossa, en minä pelkäisi mitään pahaa...»*

Yleisöstä kuului supinaa, joka tiivistyi sanaksi: »Aamen».

»Sinä valmistat minulle pöydän minun vihollisten silmien eteen. Sinä voitelet minun pääni öljyllä →»

Kabayan kärsivällisyys loppui. »Antaa mennä», hän käski.

Sotilaat tottelevat komentajansa. Gitiri rykäisi köyttä raakalaismaisesti, ja nopeasti kiristytävä hirttosilmukka rusautti Josephin kurkunpään ja murskasi henkitorven.

Miehen ruumis lysähti maahan, ja Mary parahti. Hän nosti kädet turhaan suojakseen, kun kolme miestä alkoi hakata häntä viidakkoveitsillään ja lopulta silpoivat hänen ruumiinsa. Sekuntien päästä Mary makasi kuolleen miehensä vieressä, ja he molemmat likosivat hänen veressään.

Kabaya tuijotti penseästi ruumiita. Hän vilkaisi kolmea jäljellä olevaa valanvanhojaa. He kyhjöttivät kylki kyljessä toisiaan halaten.

»Vannokaa vala», Kabaya sanoi.

He tottelivat, ja heidän äänestään kuului epätoivo, sillä jokainen halusi vakuuttaa johtajan valallaan.

LONTOO

»**E**nnen kuin jatketaan, haluaisin nostaa maljan», sanoi Saffron Courtney Meerbach kohottaen samppanjalasinsa. »Malja Gubbinsille... sillä hän saattoi meidät yhteen ja olemme täällä tänään hänen ansiostaan.»

»Gubbinsille!» kajautti viisihenkinen naisten ja miesten seurue, joka istui hänen kanssaan pienen ranskalaisbistron pöydässä.

Saffron oli kutsunut heidät koolle menneiden aikojen kunniaksi. Ravintola oli heidän vanha kantapaikkansa. Oltiin Lontoon keskustassa Baker Streetin kulmilla, kivenheiton päässä sodanaikaisen tiedustelupalvelun SEO:n eli *Special Operations Executive*ven päämajasta, missä jokainen heistä yhtä lukuun ottamatta oli palvellut. Kaikkien päällikkö oli ollut prikaatikenraali Colin Gubbins.

»Herran pieksut, se miekkonen osasi olla pelottava halutessaan», sanoi Leo Marks, veijarimaisesti hymyilevä pienikokoinen mies. »Näen yhä painajaisia siitä, kun hän ensimmäisen kerran naulitsi minut katseellaan. Antiikin tuntijat tietävät, että basiliski oli muinaisen Kreikan myyttinen käärme, joka surmasi uhrinsa yhdellä silmäisyllä. Vanhan kunnan Gubbinsin rinnalla basiliski olisi kuulkaa näyttänyt Makeishaltijattarelta.»

Ainoastaan yksi henkilö pöytäseurueessa oli nostanut maljan silkasta kohteliaisuudesta eikä entisille ajoille. Hän oli jylhäpiirteinen

pitkä mies, jolla oli kurittomat tummanvaaleat hiukset ja täydellinen päivetys kuin Hollywood-tähdellä. Posket olivat kuitenkin lommollaan ja hailakan harmaissa silmissä toisinaan välähtävä ahdistus kieli hänen nähneen ja kokeneen kauhuja, joita tavallinen kansalainen ei osannut kuvitellakaan. Se tosin päti muihinkin tämän pöydän ääressä.

»Kerrohan, kultasein», Gerhard Meerbach sanoi hienoisesti saksalaisittain murtaen ja kurotti pöydän yli tarttuakseen vaimoan kädestä. »Ymmärrän, että Gubbins saattoi teidät yhteen. Mutta miksi minun läsnäoloni täällä on hänen ansiotaan?» Gerhard kohautti har-teitaan ironisesti. »Minähän olin vastapuolella.»

»Voi rakas», Saffron vastasi. »Juuri Gubbins lähetti minut Pohjois-Saksan alangolle vuoden -45 huhtikuun lopulla etsimään kateissa olevia vakoojiamme, joista yksi oli Peter...»

Silmäläsipäinen Peter Churchill nyökkäsi vaatimattomasti, ja Saffron jatkoi. »Ellen olisi mennyt Pohjois-Saksaan, en olisi lähtenyt jäljittämään korkea-arvoisia vankeja, joilla SS toivoi käyvänsä kauppaan liittoutuneiden kanssa, enkä olisi tullut...»

Saffron aikoi sanoa Dachauhun mutta nieli sanansa. Hän ei halunnut tuoda sitä painajaismaista helvettiä tähän tapaamiseen.

Sen sijaan hän sanoi: »...enkä olisi matkustanut Saksan halki Italiaan Tiroliin, mistä... mistä löysin sinut, rakkaani... vaikka luulin, että saavuin liian myöhään.»

Saffronin silmissä leiskahti häiritsevän väkevä muistikuva luurangonlaihasta, kuumeen riuduttamasta Gerhardista, joka oli virunut sängyssä kuin kuolinvuoteellaan. Kurkkuun nousi pala, eikä hän saanut sanaa suustaan, ja hänen piti räpytellä kyyneleitä silmistään ennen kuin sai soperrettua seuralaisilleen: »Anteeksi». Hän ryhdistäytyi, veti syvään henkeä ja lisäsi pakotetun reippaasti: »Mutta en tullut liian myöhään... ja kaikki kääntyi loppujen lopuksi hyvin.»

Pöytään laskeutui hiljaisuus. Kaikilla heillä oli omat katkerat muistonsa, ja he ymmärsivät, ettei sodan tuntoja voinut haudata pintaa syvemmälle, ja tuska saattoi hiipiä kenen tahansa kimppuun varoittamatta, hetkellä millä hyvänsä.

Peter Churchill toimi kuten kelpo englantilainen herrasmies näissä tilanteissa tekee: hän kevensi tunnelmaa.

»Johan pomppasi, Saffron», hän tokaisi. »Sinähän omit kaiken kunnian Gubbinsin ja Meerbachin yhteydestä. Kuule, ellen minä olisi ollut samalla keskitysleirillä kuin Gerhard, emme olisi päätyneet samalle ankealle seuramatkalle vuorten yli. Enkä olisi voinut patistaa häntä pysymään enemmän tai vähemmän elävien kirjoissa...» Hän vilkaisi Gerhardia. »Voi veikkonen, olit kurjassa kuosissa, ja me muut luulimme sinun olevan mennyttä miestä... Olin muuten kyseisessä linja-autossa vain, koska Baker Streetillä oli mitä ilmeisimmin aikoinaan päätetty, että minut passitetaan takaisin miehitettyyn Ranskaan niin monta kertaa, että vihdoin viimein jään vangiksi. *Ergo*, Gubbinsin laki pätee myös minuun.»

»Siinä tapauksessa myönnän, että minunkin on kiittäminen prikaatinkenraali Gubbinsia», Gerhard sanoi. »Ja sinua, Peter, kiitän sydämeni pohjasta. Ilman sinua olisin kuollut.»

»Mitäs pienistä, velihopea. Kuka tahansa minun sijassani olisi yrittänyt auttaa. Muu olisi ollut epäinhimillistä.»

Gerhard nyökkäsi mietteliäänä. Otsa rypyssä hän kokosi ajatuksensa, ja muut antoivat hänelle aikaa, sillä ymmärsivät jonkin painavan hänen mieltään. Sitten hän sanoi: »Tässä sitä taas ollaan, sotajuttujen äärellä. En saa kauheuksia mielestäni... Tehän tiedätte, että olin vankina, mutta sitä ennen olin myös kolme vuotta Venäjän rintamalla. Olin Stalingradissa lähes loppuun asti. Näin, mitä juutalaisille tehtiin: teloitusjoukot, kaasuvaunut. Kaikki lähimmät ystäväni kuolivat.

Joskus tuntuu kuin kohtalo olisi kironnut minut, kun olen joutunut kestäämään niin paljon kauhua, niin paljon kärsimystä ja kuolemaa. Mutta sitten sanon itselleni ei sentään, olen siunattu, todellakin siunattu, sillä olen kokenut ihmeen. Kävin kuoleman porteilla mutten astunut sisään. Jäin henkiin.»

Gerhard katsoi muita tietäen, että he olivat kärsineet yhtä paljon tai enemmänkin kuin hän ja että he tavoittivat nämä tunteet tavalla, joka olisi useimmille mahdotonta.

Hän jatkoi vielä: »Kun heräsin kuolonunesta, näin ensimmäiseksi enkelin... Saffronin, tosi rakkauteni.

Siispä minäkin haluaisin nostaa maljan. Olen tässä mietiskellyt, mille on syytä kilistellä... Kenties hyvälle onnelle. Tai sitten rakkaudelle, ystävyydelle tai rauhalle. Mutta nostan maljan asialle, joka yhdistää meitä kaikkia...» Hän nosti lasinsa. »Elämälle, onnista suurimmalle.»

Kaikki skoolasivat ja ruoka tarjoiltiin. Tähän asti Peter Churchillin vaimo Odette, siro tummasilmäinen ruskeaverikkö oli tyytynyt kuuntelemaan muiden puheenvuoroja. Nyt hän virkkoi ranskalaisittain murtaen:

»Ymmärrät varmasti, Gerhard, ettei minun ollut helppo sulattaa ajatusta saksalaisesta päivällisseurana...»

»Tietenkin», Gerhard vastasi.

»Mutta sitten luin Saffronin kirjeestä, kuinka te kaksi tutustuitte ja rakastuitte ennen sotaa, ja Peter kertoi, että oli ollut sinun kanssasi samaan aikaan Sachsenhausenissa. Tajusin, että olet SS:n uhri siinä missä minäkin. Nyt kun olemme tutustuneet, ymmärrän, miksi Saffron rakastui sinuun.»

»*Merci beaucoup, madame*», Gerhard sanoi ja kumarsi kevyesti.

Odette väläytti häikäisevän hymyn ennen kuin vakavoitui vastamaan yhtä muodollisesti. »*Je vous en prie, monsieur...* Mutta yksi asia vielä kiinnostaa. Pyysitkö Saffronin kättä hänen isältään? Haluaisin tietää, mitä hän sanoi, kun kuuli tyttärensä astelevan vihille saksalaisen kanssa.»

Gerhard virnisti. »Verraton kysymys! En nimittäin ole kuka tahansa saksalainen. Meidän perheidemme välillä on... *krhm...* historiaa.»

»Minun isäni näet surmasi hänen isänsä», Saffron ilmoitti niin asiallisesti, etteivät muut tienneet, kuinka suhtautua siihen.

Pulma vaikeutui entisestään, kun Gerhard totesi yhtä suorasukaisesti: »Tosin on reilua tähdentää, että minun isäni oli yrittänyt surmata hänen äitinsä, joka vielä siihen aikaan oli isäni rakastajatar.» Oltuaan hetken hiljaa hän lisäsi: »Vaikka olikin jo rakastunut herra Courtneyyn.»

»Niin, sellaista se on Afrikassa», Saffron sanoi leppoisasti, ja muut miettivät kuumeisesti, kuka olikaan rakastanut ketä ja halunnut ottaa hengiltä kenet.

»Hyvänen aika, miten kiehtovaa, ja jonain päivänä haluan kuulla koko sukuhistorian», Odette sanoi. »Mutta ensin Gerhardin pitää vastata kysymykseeni.»

»Selvä», Gerhard sanoi. »Kuten tiedätte, Saffron löysi minut huonokuntoisena. Olin kuukausia toipilaana sveitsiläisessä sanatoriossa, ja vielä sieltä päästyäni olin pitkään hauras. Saffy ei poistunut luotani hetkeksikään. Vihdoin vointini salli matkustamisen Keniaan, ja lääkärinkin kehuivat sitä otolliseksi ympäristöksi täydelliseen toipumiseen ja voimien palautumiseen...» Hän vaikeni ja antoi katseensa kiertää pöytäseurueessa. »Se on paratiisi, Eedenin puutarha. Ja Saffronin koti, Lusiman tila... *ach*, sanat eivät tee oikeutta sen kauneudelle. Mutta en vieläkään vastannut kysymykseen, *madame*...»

»Et niin», Peter sanoi vaimonsa puolesta, »mutta onneton yrityksesi on sangen viihdyttävä. *Garçon!* Vielä kaksi pulloa viiniä, kun ehditte.»

»Matkustimme junalla Genovaan», Gerhard jatkoi. »Sieltä purjehdimme Aleksandriaan, vaihdoimme laivaa ja seilasimme Suezin kanavan läpi ja Itä-Afrikan rannikkoa seuraillen Mombasaan. Saffyn isä Leon ja hänen äitipuolensa Harriet —»

»Joka naisen unelmien äitipuoli», Saffron sanoi väliin.

»— olivat meitä satamassa vastassa. Leon tarjosi meille lounaan, ja koska hän ei ollut nähnyt tytärtään vuosiin —»

»Neljään vuoteen, jos tarkkoja ollaan.»

»— niin istuin tuppisuuna lähes koko aterian ajan, kun nämä kaksi vaihtoivat kuulumisia.»

»Rohkenen väittää, että huokaisit helpotuksesta, kun keskustelu ei pyörinytkään sinussa», Churchill totesi.

»Prikulleen niin... Sitten jälkiruoan jälkeen Harriet nousi seisomaan ja sanoi: 'Nyt me naiset käymme puuterioimassa nenämme'. En ymmärtänyt, että se oli juoni. He nousivat pöydästä, lähtivät naistenhuoneeseen... ja minä jäin yksin Saffronin isän kanssa... »

Leon Courtney oli arvioinut vastapäätä istuvaa pitkää, laihaa, sodan runtelemaa kolmekymmentäviisivuotiasta miestä yhtä tarkasti kuin mitä tahansa sukuunsa tehtävää investointia. *Ei hullumpaa toistaiseksi*, hän ajatteli. *Moitteettomat tavat, kunnioittaa minua, hurmasi Harrietin, selvästikin jumaloi Saffya. Täydet pisteet siitäkin, että antaa meidän keskustella eikä tee itsestään numeroa. Ei turbantärkeä. Ei yhtään sen isäpirlaisensa kaltainen. Mutta pian nähdään, mistä puusta hänet on veistetty...*

»Maistuisiko lasillinen brandyä kahvin kera?» Leon kysyi.

Gerhard hymähti. »Lääkäriini tuskin suosittelisi sitä.»

»Johan on paksua puhetta! Brandy se vasta miestä virkistääkin.»

Gerhard katsoi Leonia silmästä silmään korostaakseen, että hänen sairaalloisen ulkokuorensa alla oli vahva, itsevarma persoona. Hän naurahti kuivasti.

»Sitten tarkemmin ajatellen kyllä kiitos. Brandy maistuu. Uumoi- len, että se tulee tarpeeseen.»

»Niin sitä pitää.»

Kahvit tarjoihtiin brandyn kera, molemmille tuplana. Leon tiesi, toisin kuin Gerhard, että lounaspaikaksi valitun hotellin takana oli viihtyisä puutarha, missä vieraat saivat lepäillä varjossa ja palvelu pelasi sielläkin. Harriet oli saanut Leonilta tarkat ohjeet mennä Saffronin kanssa sinne ja pysyä siellä, kunnes toisin ilmoitetaan.

»Lähetän juoksupojan hakemaan teidät, kun olen valmis», Leon oli sanonut.

»Päästä miespolo helpolla», oli Harriet vannottanut »Hän on toipilas, ja Saffron palvoo häntä. Jos teet Gerhardista vihamiehesi, saat toisen Saffronista.»

Leon oli vain murahtanut, mutta hän rakasti tyttärtään syvästi ja oli oppinut sekä luottamaan tähän että kunnioittamaan tämän päätöksiä. Saffron ei olisi valinnut Gerhardia saati odottanut tätä koko pitkän sodan, ellei tämä olisi sen arvoinen. Siitä huolimatta Leon halusi itse todeta, mikä vävykokelas oli miehiään.

Hän antoi Gerhardin kastaa kielensä brandyyn ennen kun sanoi: »Jaaha, haluat siis viedä tyttäreni vihille?»

»Haluan, sir», Gerhard myönsi vailla anelun tai mielistelyn häivääkään.

»Tiedäthän, että tapan sinut, jos pahoitat hänen mielensä?»

Gerhard yllätti Leonin. Hän hymyili rennon huvittuneena ja vastasi: »Jos pahoittaisin Saffronin mielen, teidän ei tarvitsisi ottaa minua hengiltä. Hän tekisi sen ihan itse.»

Leon ei mahtanut itselleen mitään. Hän nauroi. »Hyvin sanottu! Juuri niin Saffron tekisi! Onkohan sinussa siis miestä Saffronille arjessakaan?»

Gerhard kohautti harteitaan. »Pikkulapsikin päihittäisi minut tässä tilassa. Mutta kunhan paranen ja voimani tästä karttavat, en ole öykkäri, herra Courtney – en sellainen kuin isäni – mutta enpä ole nahjuskaan...» Hän vaikenä toviksi ja muikisti suutaan mieteliäänä. »Lähdin ensimmäiselle taistelulennolleni Puolaan vuonna 1939 syyskuun ensimmäisen päivän aamunkoitteessa, sodan ensimmäisenä aamuna. Olin aktiivipalveluksessa yhtä soittoa vuoden 1944 syyskuuhun asti, jolloin minut pidätettiin. Näin jälkikäteen tiedän, mistä olen rehellisesti ylpeä. Siitä, että annoin kaikkeni niiden miesten puolesta, jotka olivat alaisuudessani. Sain kotimaassani arvostetuimmat urhoollisuusmitalit. Ja mikä tärkeintä... Jokainen prenikka myös riistettiin pois, samoin sotilasarvoni, kun seisoin Berliinissä oikeussalissa ja kieltäydyin pelastamasta nahkaani. Olin säästynyt vankeudelta, jos olisin valheellisesti antanut uskollisuudenvalan sille mielipuoliselle murhaajalle, Adolf Hitlerille.

Kerron tämän teille, herra Courtney, jotta ymmärrätte, etten ole heikko mies, en fyysisesti enkä moraalisesti. Mehän tiedämme, ettei Saffron kuuna päivänä suostuisi miehen käskyläiseksi. Eikä rakastaisi

miestä, joka jättäytyy hänen pompoteltavakseen. Mutta minua hän rakastaa. Olemme siis tasaväkiset.»

Totta vie olette, Leon ajatteli. Tyttöni on todellakin löytänyt vertaisensa. Siksi hän ei luopunut sinusta. Hän tiesi, ettei löydä kaltaistasi mistään.

»Rohkenen olettaa, että olit etukäteen vähäsen valmistautunut tähän hetkeen», Leon sanoi. »Siis pyytämään tyttärentä kättä ja miettinyt, millä mielellä minä olen?»

Gerhard hymyili. »Vähäsen...»

Leon virnisti. »Samat sanat. Minulla oli liuta kysymyksiä sinun varallesi. Enpä taida tarvita sitä listaa enää.»

»Kiitos, sir.»

Leon vakavoitui. »Moni täällä Keniassa menetti läheisiään, rakkaitaan. Jokuset ovat valmiita uskomaan sinusta hyvää, useimmat eivät. Täällä ei ole helpot oltavat. Ei sinulla eikä kellään muullakaan...»

»Uskon sen.»

»Mutta Saffron rakastaa sinua koko sydämeästään. Sitä en epäile hetkeäkään.» Leon nauraa hörähti tietäväisesti. »Me Courtney emme osaa tehdä asioita muulla tavalla. Täyttä höyryä, rajoista viis!»

»Se kävi selväksi heti ensi tapaamisellamme», Gerhard sanoi. »Saffyhan sinkoutui ulos Cresta-jääradan mutkasta ja tuiskahti lumi-kinokseen jalkojeni juureen.»

»Hah! Kuulostaa minun tytöltäni! Uskon muuten varauksetta myös sinun rakkauteesi häntä kohtaan – ja siihen, ettet ole vähääkään isäsi kaltainen.»

»Pitää paikkansa. Olen koko ikäni yrittänyt olla isäni vastakohta.»

»Siinä tapauksessa minulla on ilo ja kunnia toivottaa sinut tervetulleeksi perheeseen, Gerhard. En pyydä muuta kuin että rakastat tyttärentäni ja teet hänet onnelliseksi. Kunhan se toteutuu, suon sinulle ystävytyeni, tukeni ja apuni, jos sille on joskus tarvetta. Ellei ole...» Leon antoi ajatuksen jäädä vireille siksi aikaa, kun hän kutsui tarjoilijan luokseen.

»Lähetttäisitkö sanan rouva Courtneyille? Hän on puutarhassa tyttärentäni kanssa. Sanokaa, että nyt on turvallista palata pöytään.»

Huima kertomus urhoollisuudesta, kostosta ja vastarinnasta.

Sota on ohi. Courtney-suvun perijätär Saffron ja hänen rakastettunsa Gerhard von Meerbach ovat asettuneet suvun tiluksille Keniaan toipumaan sodan ja keskitysleirin kauhuista. Mutta vaikka Hitler on kuollut, hänen aatteensa elää yhä. Gerhardin maan alle painunut veli Konrad – entinen SS-upseeri ja innokas natsiaatteen kannattaja – on edelleen vapaana ja kutoo synkkää kostosuunnitelmaa.

Samaan aikaan Keniassa muhii vallankumous. Väkivaltaisuudet lisääntyvät, ja Saffronin isä Leon Courtney huomaa olevansa puun ja kuoren välissä. On tullut aika taistella vapaan maan – ja perheen – puolesta.

Sodan perintö on 19. osa suosituksessa Courtney-sarjassa ja odotettu jatko-osa romaanille *Courtney'n sota*.

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-47970-4